

Amirkabir Journal of Civil Engineering

Amirkabir J. Civil Eng., 55(7) (2023) 287-290 DOI: 10.22060/ceej.2023.20880.7559

Soil-Structure Interaction Effect on seismic response of Low- and mid-rise steel moment frames equipped with Pall friction damper

M. Mohammadizadeh 1*, M. Bostani¹, E. Farkat¹, N. Mohammadizadeh²

¹ Department of Civil Engineering, Sirjan Branch, Islamic Azad University, Sirjan, Iran. ² Department of Civil Engineering, Sirjan University of Technology, Iran.

ABSTRACT: This research, investigates the behavior of 3, 5, and 8-story steel structures with medium bending steel frames in four cases without considering interaction (A), considering interaction (B), using damper (C), and in Damper usage mode considering soil and structure interaction (D) and the performance of pal dampers, fragility curve, has been discussed under seven acceleration maps of the near-pulse area. The innovation of the research is in the use of a pal friction damper and considering the effect of soil-structure interaction (SSI) to investigate the dynamic and seismic behavior of low and mid-rise intermediate moment steel. Modeling has been done in ETABS software and Incremental Dynamic Analysis (IDA) by LRFD method in Opensees software. Vulnerability levels introduced in HAZUS MH-MR4 have been used to investigate different failure modes of the models. The studied frames with dampers have been subjected to nonlinear analysis in three damping levels 5%, 10%, and 15%. The obtained results showed that: for state (B) in short structures, the order of displacement of floors remained almost constant and had no difference compared to state (A); But in case (C) it caused a decrease in the movement of floors and on the other hand in case (D) the movement of floors has been relatively reduced; And the pattern of displacement reduction in different records is different. Also, the use of a damper does not affect the amount of base shear of structures, but the amount of base shear has decreased in structures with more floors.

1- Introduction

During strong movements of the ground, a lot of energy enters the structure, and if this energy exceeds its capacity, it causes damage to the member and ultimately to the entire structure. On the other hand, long-term pulses in near-field earthquakes weaken the performance of structures. Several researchers, including MacRae et al. [1], Tothong and Cornell [2], Alavi and Krawinkler [3], Hall, et al. [4], Champion and Lyle [5], and Özuygur and Norouzinejad [6], the dynamic response of structures in They investigated the area near the fault and found out about the effect of earthquakes near the fault that the effect of this parameter on the response of the structure is that the pulse records near the fault tend to increase the displacement response in structures compared to earthquakes in the far area. This increased displacement demand can greatly increase structural and non-structural damage. For this reason, the use of energy-consuming systems in structures to reduce the response of the structure as well as the damage caused to the components of the structure and as a result to reduce the damage caused by the earthquake, can be an effective solution to deal with the effects of this natural phenomenon. The destruction of structures in recent earthquakes, which has led to much human and financial

Review History:

Received: Dec. 13, 2021 Revised: Apr. 23, 2023 Accepted: May, 04, 2023 Available Online: Jun. 05, 2023

Keywords:

Low steel moment frame pall friction damper near-fault earthquake incremental dynamic analysis soil-structure interaction

damage, has led engineers to use energy-absorbing systems and the accumulation of damage caused by earthquakes in certain parts of the structure. Among these energy absorbers is the Pal friction damper. The performance of dampers depends on various components, such as the characteristics of the soil and the type of ground movement. Generally, in the analysis of the structure, the soil under the structure is assumed to be rigid, if the soil is not rigid, this leads to obtaining results that are far from reality. On the other hand, the proposal of using the base isolation method in structures was first proposed by an English doctor named Kalantarintz in 1909. He suggested using oiled free seams along with a layer of soft sand and silica to move the structure on it to reduce the force of the earthquake. This proposal was the first example of a seismic-resistant design philosophy, which later became known as base isolation or seismic structure isolation. Today, the building industry has moved towards the use of structural seismic control equipment including active, semiactive, and passive dampers[7]. The most widely used are passive dampers, which have different types such as metallic, frictional, and viscous dampers, among which, frictional and viscoelastic types have received much attention due to their high ability to dissipate energy.

*Corresponding author's email: mohsen.mohammadizadeh@iau.ac.ir

Туре	Slight	Moderate	Extensive	Complete
SIL	0.006	0.012	0.030	0.080
SIM	0.004	0.008	0.020	0.053
SIH	0.003	0.006	0.015	0.040

Table 1. Drift ratio between floors for each failure mode according to HAZUS

2- Methodology

In the current research, the effect of Pal damper on the fragility curve of structures with the interaction of soil and structure under the earthquake near the pulse area is investigated and it is checked to what extent the damper can improve the fragility curve with soil-structure interaction under various acceleration maps. In the present study, considering the 3, 5, and 8-story two-dimensional medium bending steel frame, under seven accelerometers near the type pulse, the behavior of the structure in four states without considering the interaction (A), considering the interaction (B), Using the damper (C) and in the mode of using the damper considering the interaction of the soil and the structure (D) has been investigated. Each model is first modeled in ITBS software using the LRFD method and then analyzed in Opensees software under incremental dynamic analysis and then based on the results of incremental dynamic analysis, the fragility curve is drawn. In the following, to investigate different failure modes in the models, the vulnerability levels introduced in HAZUS MH-MR4 which is shown in Table 1.

3- Discussion and Results

The performance evaluation of the dampers in structures with the number of 3, 5, and 8 floors showed that: in state B in short structures, the displacement of the floors remained almost constant and had no difference compared to state A; But the use of dampers has reduced the displacement of the floors, on the other hand, the displacement of the floors has been relatively reduced in structures with mode D. Also, the pattern of displacement reduction in different records has been different, which is due to the different frequency content of the records. With the increase in the number of floors, the impact value of the damping effects has been almost constant; however, in structures with more floors, mode B has increased the displacement of floors; the amount of increase depends on the type of records. The increase in damping in short-story structures did not have much effect on the displacement of floors, but in high-rise structures, the displacement of floors decreased with the increase in damping. The results of the nonlinear dynamic analysis show that the use of the damper has no effect on the base shear value of the structures, but the base shear value has also increased in structures with more floors. In structures with mode D, the base shear is reduced. It should be noted that the amount of base cut was different in different records and this pattern of change was almost constant. With the increase in damping high-rise structures, the shear of the base of the floors decreased with the increase of the damping.

4- Conclusions

The results obtained from the incremental dynamic analysis showed that mode C reaches the failure level at a higher spectral acceleration compared to other models, which indicates the performance of the damper in reducing the drift between floors. Also, the effect of soil and structure interaction on increasing the drift between floors and reaching the failure level in lower spectral acceleration has been evident in all models. As the number of floors increases, the failure level occurs at a lower spectral acceleration. By examining the fragility curve in all models, fragility has increased with increasing Sa(T1,5%), and for lower values of Sa(T1,5%), the rate of change in the probability of reaching a failure state is higher than higher values of Sa(T1, 5%) is In all models, the probability of low failure occurs at lower values of Sa(T1,5%), and moderate, extensive and general failure states occur at higher values of Sa(T1,5%), respectively. The results also indicate that as the number of floors increases, the probability of failure increases.

References

- [1] C.A. Goulet, T. Kishida, T.D. Ancheta, C.H. Cramer, R.B. Darragh, W.J. Silva, Y.M. Hashash, J. Harmon, G.A. Parker, J.P. Stewart, PEER NGA-east database, Earthquake Spectra, 37(1_suppl) (2021) 1331-1353.
- [2] P. Tothong, C.A. Cornell, Structural performance assessment under near-source pulse-like ground motions using advanced ground motion intensity measures, Earthquake Engineering & Structural Dynamics, 37(7) (2008) 1013-1037.
- [3] B. Alavi, H. Krawinkler, Behavior of moment-resisting frame structures subjected to near-fault ground motions, Earthquake engineering & structural dynamics, 33(6) (2004) 687-706.
- [4] J.F. Hall, T.H. Heaton, M.W. Halling, D. Wald, Nearsource ground motion and its effects on flexible buildings, Earthquake Spectra, 11(4) (1995) 569-605.
- [5] C. Champion, A. Liel, The effect of near-fault directivity on building seismic collapse risk, Earthquake Engineering Structural Dynamics, 41(10) (2012) 1391-1409.
- [6] A.R. Özuygur, E. Noroozinejad Farsangi, Influence of pulse-like near-fault ground motions on the baseisolated buildings with LRB devices, Practice Periodical on Structural Design and Construction, 26(4) (2021) 04021027.
- [7] F. Sardari, M. Dehkordi, M. Eghbali, D. Samadian, Practical seismic retrofit strategy based on reliability and resiliency analysis for typical existing steel school buildings in Iran, International Journal of Disaster Risk Reduction, 51 (2020) 101890.

HOW TO CITE THIS ARTICLE

M. Mohammadizadeh, M. Bostani, E. Farkat, N. Mohammadizadeh, Soil-Structure Interaction Effect on seismic response of Low- and mid-rise steel moment frames equipped with Pall friction damper, Amirkabir J. Civil Eng., 55(7) (2023) 287-290.

DOI: 10.22060/ceej.2023.20880.7559

This page intentionally left blank

نشريه مهندسي عمران اميركبير

نشریه مهندسی عمران امیرکبیر، دوره ۵۵، شماره ۷، سال ۱۴۰۲، صفحات ۱۳۳۷ تا ۱۳۶۲ DOI: 10.22060/ceej.2023.20880.7559

اثر اندرکنش خاک و سازه بر عملکرد قابهای خمشی فولادی کوتاه و میان مرتبه مجهز به میراگر اصطکاکی پال

محسن محمدی زاده* ، محمد بستانی ، عشرت فرکت ، نیما محمدی زاده

۱- دانشکده مهندسی، واحد سیرجان، دانشگاه آزاد اسلامی، سیرجان، ایران.
 ۲- دانشکده مهندسی، دانشگاه صنعتی سیرجان، سیرجان، ایران.

خلاصه: در این تحقیق، به بررسی رفتار سازههای فولادی ۳، ۵ و ۸ طبقه با قاب فولادی خمشی متوسط در چهار حالت بدون در نظر گرفتن اندر کنش (A)، با در نظر گرفتن اندر کنش (B)، با استفاده از میراگر (C) و در حالت استفاده از میراگر با در نظر گرفتن اندر کنش خاک و سازه (D) و عملکرد میراگرهای پال، منحنی شکنندگی، تحت هفت شتابنگاشت حوزه نزدیک پالس گونه پرداخته شده است. نوآوری پژوهش در استفاده از میراگر اصطکاکی پال و در نظر گرفتن اثر برهم کنش خاک و سازه (SSI) جهت بررسی رفتار دینامیکی و لرزهای قابهای خمشی فولادی کوتاه و میان مرتبه می باشد. مدل سازی در نرمافزار ایتبس و تحلیل دینامیکی افزایشی به روش LRFD با نرمافزار اپنسیس انجام شده است. برای بررسی حالات خرابی مختلف مدل ها از سطوح آسیب پذیری معرفی شده در معرفی شده در گرفته اند. نتایج به دست آمده نشان داد که: برای حالت (B) در سازههای کوتاه مرتبه جابجایی طبقات تقریباً ثابت مانده و هیچ تفوتی نسبت به حالت (A) نداشته است. قابهای موردمطالعه با میراگر تحت تحلیل غیرخطی در سه میرایی ۵٪ ۱۰٪ و تفاوتی نسبت به حالت (A) نداشته است. اماد دات (B) در سازههای کوتاه مرتبه جابجایی طبقات تقریباً ثابت مانده و هیچ مواتی نسبت به حالت (A) نداشته است. اماد دات (C) باعث کاهش جابجایی طبقات گردیده و از طرفی در حالت (D) جابجایی تفاوتی نسبت به حالت (A) نداشته است؛ اما در حالت (C) باعث کاهش جابجایی طبقات گردیده و از طرفی در حالت (D) جابجایی محتوای فرکانس ر کوردها بوده است. و الگوی کاهش جابجایی در رکوردهای مختلف، متفاوت است که این موضوع به دلیل متفاوت بودن محتوای فرکانس رکوردها بوده است. همچنین نتایج تحلیل های دینامیکی غیرخطی نشان می دهد که استفاده از میراگر تأثیری در

تاریخچه داوری: دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۲ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۲/۱۳ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۱۴ ارائه آنلاین: ۱۴۰۲/۰۳/۱۵

کلمات کلیدی: قاب خمشی فولادی میراگر اصطکاکی پال زلزله حوزه نزدیک تحلیل دینامیکی افزایشی اندرکنش خاک و سازه

۱ – مقدمه

در حین حرکات شدید زمین، انرژی زیادی به سازه وارد می شود و اگر این انرژی بیش از ظرفیتش باشد، باعث آسیب به عضو و درنهایت کل سازه می شود. از سوی دیگر، پالس های طولانی مدت در زلزله های حوزه نزدیک، عملکرد سازه ها را تضعیف می کند. تحقیقات متعددی از جمله پژوهش های مکرا و همکاران [۱]، توتونگ و کورنل [۲]، علوی و کراوینکلر [۳]، هال و همکاران [۴]، چمپیون و لایل [۵] و اوزیوگور و نوروزی نژاد [۶]، پاسخ دینامیکی سازه ها در ناحیه نزدیک گسل را بررسی و در مورد تأثیر زمین لرزه های نزدیک به گسل دریافته اند که تأثیر این پارامتر بر پاسخ سازه این است که رکوردهای پالس گونه نزدیک به گسل، تمایل به افزایش پاسخ جابجایی در سازه ها نسبت به زلزله های حوزه ی دور دارند. این افزایش تقاضای فابجایی می تواند آسیب های سازه ای و غیر سازه ای را به شکل گسترده ای افزایش دهد. به همین دلیل، استفاده از سیستم های مستهلک کننده انرژی در

* نویسنده عهدهدار مکاتبات: mohsen.mohammadizadeh@iau.ac.ir

و درنتیجه کاهش آسیبهای ناشی از زلزله برسازه، میتواند راهکاری مؤثر برای مقابله با اثرات این پدیدهی طبیعی باشد. خرابی سازهها در زلزلههای اخیر که منجر به صدمات جانی و مالی فراوان شده است مهندسین را به سمت استفاده از سیستمهای جاذب انرژی و تجمع خرابی ناشی از زلزله در نقاط خاصی از سازه سوق داده است. ازجمله این مستهلک کنندههای انرژی، میراگر اصطکاکی پال میباشد. عملکرد میراگرها به مؤلفههای گوناگونی ازجمله مشخصات خاک و نوع حرکت زمین بستگی دارد. عموماً در تحلیل سازه، خاک واقع در زیر سازه صلب فرض میشود، درصورتی که خاک صلب نیست و همین امر منجر به حصول نتایج دور از واقعیت میگردد. از طرفی پیشنهاد استفاده از روش جداسازی پایه در سازهها ابتدا به وسیله پزشکی انگلیسی به نام کالانتارینتز در سال ۱۹۰۹ ارائه گردیده است. او پیشنهاد کرد تا برای کاهش نیروی زلزله، از درزهای آزاد روغن کاری شده به همراه لایهای از ماسه نرم و سیلیکا برای حرکت سازه بر روی آن استفاده شود.

سازهها جهت کاهش پاسخ سازه و همچنین صدمات وارد بر اجزای سازهای

این پیشنهاد اولین نمونه از یک فلسفه طراحی مقاوم لرزهای بوده که بعدها به جداسازی پایه یا جدا سازه لرزهای معروف شد. امروزه صنعت ساختمان به سمت استفاده از تجهیزات کنترل لرزهای سازه شامل میراگرهای فعال، نیمه فعال و غیرفعال پیش رفته است [۷]. پرکاربردترین آنها، میراگرهای غيرفعال مىباشند كه انواع مختلفى مانند ميراگرهاى فلزى، اصطكاكى و ويسكوز دارند كه در ميان آنها، انواع اصطكاكي و ويسكو الاستيك به دلیل توانایی بالا در اتلاف انرژی، بسیار موردتوجه قرارگرفتهاند. محققان حوزه ساختمان در سالهای اخیر تحقیقات گستردهای بر روی اثر استفاده از انواع میراگر در کاهش خطرات ناشی از زلزله برسازهها را به بحث گذاردهاند. مرادی و توکلی [۸] با استفاده از مفاهیم بالانس انرژی در سازه، عملکرد یک ساختمان ۱۰ طبقه دارای میراگر اصطکاکی پال را تحت بارهای متعدد انفجار بررسی کردند. آنها دو سازه ۱۰ طبقه را در نرمافزار 3d-Perform با و بدون میراگر اصطکاکی پال در معرض ۱۲ بار انفجار قرار داده و عملکرد آن را بررسی کردند. نتایج نشان داد که دوران مفاصل پلاستیک، دریفت و انرژی کرنشی پلاستیک تلفشده در سازه دارای میراگر اصطکاکی پال کمتر از سازه بدون میراگر است. رفیع و همکاران [۹] باهدف بررسی تأثیر اندرکنش خاک-سازه بر بهینهسازی میراگرهای اصطکاکی نیروها و تغییر مکانهای واقعی یک سازه تحت اثر حرکتهای لرزهای سطح آزاد را با لحاظ کردن اثرات اندر کنش تعیین کردهاند. این مقاله قابهای دوبعدی ۴، ۸ و ۱۲ طبقه مجهز به میراگر در نرمافزار تحلیل غیرخطی سازهها به روش تاریخچه زمانی غیرخطی یکبار با در نظر گرفتن اثر اندرکنش و با معرفی سه الگوی مختلف بارگذاری جانبی و بار دیگر بدون اثر آن مورد تحلیل قرارگرفتهاند. نتایج نشان میدهد در نظر گرفتن این موضوع با لحاظ الگوی بار لغزش مثلثی تجمعی در عمده موارد سبب افزایش اتلاف انرژی ورودی زلزله توسط این نوع میراگرها گردیده است. همچنین بسته به نوع الگوی بار، رکورد اعمالی و ارتفاع سازه، کاهش هم مشاهده شده است. منکه و همکاران [۱۰]، در پژوهشی به بررسی اندرکنش خاک و سازه و تأثیر آن بر پاسخ دینامیکی سازههای بسیار بلند پرداختند. آزمایشهای میدانی متعدد ساختمانهای فوق بلند نشان میدهد که اندرکنش خاک–سازه (SSI) تأثیر قابلتوجهی بر ویژگیهای دینامیکی ساختمانهای فوق بلند دارد که ممکن است منجر به واکنش های لرزهای غیرمنتظره و حالتهای شکست شود. با در نظر گرفتن برج شانگهای (که در ارتفاع ۶۳۲ متری، نمایانگر یک ساختمان معمولی فوق بلند است)، بهعنوان هدف تحقیق، از مدل المان محدود (FE) با در نظر گرفتن برهم کنش خاک و سازه استفاده شد. این تحقیق نشان میدهد که

با در نظر گرفتن SSI، میزان دوره تناوب برج شانگهای بهطور قابلتوجهی افزایش یافته است و تأثیر قابل توجهی بر منحنی شکنندگی برج شانگهای در معرض زلزلههای شدید دارد. واثقی و همکاران [۱۱] قابهای سهبعدی خمشی فولادی را برای بررسی اثر اندرکنش خاک و سازه در مقاومسازی سازه ارزیابی کردند. مدل های ۳ بعدی موردمطالعه، قابهای خمشی فولادی ۳، ۷ و ۱۳ طبقه در نظر گرفته شدند. نتایج بیانگر این نکته بود که در صورت اثر متقابل خاک و سازه، میزان دوره تناوب ساختمان ها افزایش می یابد، اما در سازههای کم ارتفاع می توان این اثر را نادیده گرفت. عبدالله زاده و همکاران [۱۲]، سه مدل قاب خمشی فولادی بهصورت دوبعدی با تعداد طبقات ۴، ۸ و ۱۲ طبقه را بهمنظور بررسی تأثیر میراگر اصطکاکی پال بر پاسخ سازه بررسی کردند. مدل ها دارای ۳ دهانه به عرض ۵ متر و ارتفاع ۳ متر در نظر گرفته شدند که از پروفیل IPE و IPB برای تیرها و ستونها استفاده شد. بار مرده ۶۰۰ کیلوگرم بر متر و بار زنده ۲۰۰ کیلوگرم بر متر برای کلیه طبقات در نظر گرفته شد. هفت شتابنگاشت حوزه نزدیک و هفت شتابنگاشت دور برای انجام تحلیل دینامیکی غیرخطی استفاده شد. نتایج تغییر مکان جانبی طبقات نشان داد که قاب در زمین لرزه حوزه نزدیک جابجایی بیشتری نسبت به حوزه دور دارد و پس از نصب میراگر، تغییر مکان جانبی طبقات ۶۲ و ۶۳ و ۶۳ درصد برای قاب ۴،۸ و ۱۲ طبقه در زمین لرزه حوزه دور و ۵۹، ۷۵ و ۷۵ درصد برای قاب ۴، ۸ و ۱۲ طبقه در حوزه نزدیک حاصل شد. نتیجه گیری شد که میراگر ویسکو الاستیک اثر قابل توجهی در كاهش تغيير مكان جانبي طبقات دارد و تأثير آن در ساختمان با طبقات بالاتر بیشتر است. با توجه به نتایج بهدست آمده، در زمین لرزه حوزه نزدیک خسارت بیشتری نسبت به حوزه دور به طبقات واردشده است. پس از نصب میراگر اصطکاکی پال، میزان خسارت برای قابهای ۴، ۸ و ۱۲ طبقه به ترتیب ۶۰. ۵۴ و ۶۳ درصد برای حوزه دور و ۶۶ ۷۷ و ۸۳ درصد برای حوزه نزدیک کاهش مییابد. نتیجه نشاندهنده تأثیر میراگر اصطکاکی پال در کاهش آسیب پذیری هست و این اثر در ساختمان با طبقات بالاتر بیشتر است. اربابی و تحقیقی [۱۳] در پژوهش خود اقدام به شبیه سازی سیستمهای چندطبقه پی-ساختمان از طریق رویکرد وینکلر با استفاده از چارچوب المان محدود اپنسیس نمودند. چهار ساختمان قاب خمشی معمولی ۴، ۸، ۱۲ و ۱۶ طبقه فولادی در سه مکان فرضی خاک نرم، متوسط و سخت با سرعت موجبرشی کمتر از ۶۰۰ متر بر ثانیه که در معرض رکوردهای حرکت واقعی زمین از سطوح مختلف خطر، با و بدون در نظر گرفتن اثر اندرکنش خاک و سازه قرار دارند، مدلسازی شدند. نتایج حاکی از این نکته بود که سطح عملکرد

جدول ۱. مشخصات بارگذاری جانبی

Table 1. Lateral load specifications

طبقات	زمان تناوب (T)(sec)	ضريب بازتاب (B)	С	K	
۳ طبقه	•/۵۴۵۴	۲/۷۵	۰/۱۶۵	١/•٣٧٧	
۵ طبقه	• /A	۲/۴・۶	•/1474	۱/۱۵	
۸ طبقه	1/1881	۱/۸۴۸	•/١١•٩	١/٣١٩	

مدلهای پشتیبانی شده توسط فونداسیون انعطاف پذیر، بهویژه در یک رویداد زلزله شدید، ممکن است به طور قابل توجهی در مقایسه با سازههایی با پایه ی ثابت تغییر کند. علاوه بر این، برای قابهای خمشی معمولی در خاک نرم، پی غیرخطی اثر قابل توجهی بر تقاضاهای نیرو و جابجایی دارد. نویسندگان همچنین ضرورت در نظر گرفتن اثر اندرکنش خاک و سازه به منظور انجام یک طراحی سازهای اقتصادی و درعین حال ایمن را یادآور شدهاند. مرادی و توکلی [۴۴] در پژوهش خود، عملکرد ساختمانی ۱۰ طبقه دارای میراگر اصطکاکی پال را تحت بارهای انفجار بررسی نمودند. آنها دو سازه ۱۰ طبقه را در نرمافزار پرفورم با و بدون میراگر اصطکاکی پال در معرض ۱۲ بار انفجار قرار داده و عملکرد آن را بررسی کردند. نتایج حاکی از این بود که دوران مفاصل پلاستیک، دریفت و انرژی کرنشی پلاستیک تلف شده در سازه دارای

با توجه به تحقیقات انجامشده بر روی میراگرها و همچنین میراگر اصطکاکی پال، تاکنون تأثیر اندرکنش خاک- سازه تحت زلزله با پالس موردمطالعه و تحقیق قرار نگرفته است. در پژوهش حاضر، تأثیر میراگر پال بر منحنی شکنندگی سازهها با اندرکنش خاک و سازه تحت زلزله حوزه نزدیک با پالس موردبررسی قرارگرفته و بررسی میشود که میراگر با اندرکنش خاک- سازه تحت شتابنگاشتهای گوناگون تا چه حدی میتواند منحنی شکنندگی را بهبود ببخشد. در پژوهش حاضر با در نظر گرفتن قاب فولادی خمشی متوسط دوبعدی ۳، ۵ و ۸ طبقه، تحت هفت شتابنگاشت حوزه نزدیک پالس گونه، رفتار سازه در چهار حالت بدون در نظر گرفتن اندرکنش (A)، با در نظر گرفتن اندرکنش خاک و سازه (D) موردبررسی قرارگرفته است. هر مدل، ابتدا در نرمافزار ایتبس و به روش LRFD میرای شده و سپس در نرمافزار اپنسیس تحت تحلیل دینامیکی افزایشی مندلسازی شده و سپس در نرمافزار اپنسیس تحت تحلیل دینامیکی افزایشی

شکنندگی ترسیم شده است. در ادامه و بهمنظور بررسی حالات خرابی مختلف در مدل ها، از سطوح آسیب پذیری معرفی شده در HAZUS MH-MR4 استفاده شده است [۱۵].

۲- مشخصات کلی مدل و توضیحات آن ۲- ۱- مشخصات سازهها

در این تحقیق از نرمافزار ایتبس ۲۰۱۵ به روش LRFD قابهای فولادی خمشی دوبعدی ۳، ۵ و ۸ طبقه همچنین ضوابط بارگذاری جانبی آن بر اساس استاندارد ۲۸۰۰ (ویرایش چهارم) میباشد. قابهای مدل سازی شده دارای سه دهانه با فواصل ۵ متر و ارتفاع طبقه ۲/۲ متر است. بار مرده ۵۰۰ کیلوگرم بر متر و بار زنده ۲۰۰ کیلوگرم بر متر لحاظ گردیده است. برای طراحی ستون از پروفیل HEB و برای تیر از پروفیل IPE استاده شده است. در این مطالعه نیز جهت واردکردن زمان تناوب اصلی سازه به حیطه مقیاس کردن رکوردها و نیز لحاظ کردن پارامترهای مدتزمان لرزش و میرایی، از شتاب طیفی مد اول سازه (T)، ضریب بازتاب (B) لرزهای استفاده شده است. در جدول ۱ زمان تناوب (T)، ضریب بازتاب (B) نیز مشخصات پروفیلهای طراحی شده نشان داده شده است.

در طراحی سازههای بدون میراگر از ۲۰۰٪ برش پایه استفاده شده است. در طراحی قابهای با میراگر، سازه برای نسبتی از برش پایه آیین نامه طراحی شده است. مطابق فصل ۱۸ آیین نامه ASCE 7-10 حداقل برش پایه برای سیستمهای دارای میراگر به صورت رابطه (۱) معرفی گردیده است.

$$V_D \ge V_{min} = \max\left\{\frac{V}{B_{V+1}} \ 0.75V\right\} \tag{(1)}$$

جدول ۲. مقاطع قاب ۳ طبقه

Table 2. 3 story frame sections

مقطع تير	مقطع ستون	طبقه
IPE300	HE180	طبقه ۳
IPE330	HE200	طبقه ۲
IPE330	HE240	طبقه ۱

جدول ۳. مقاطع قاب ٥ طبقه

Table 3. 5 story frame sections

مقطع تير	مقطع ستون	طبقه
IPE300	HE180	طبقه ۵
IPE360	HE220	طبقه ۴
IPE360	HE240	طبقه ۳
IPE400	HE260	طبقه ۲
IPE400	HE300	طبقه ۱

جدول ۴. مقاطع قاب ۸ طبقه

Table 4. 8 story frame sections

مقطع تير	مقطع ستون	طبقه
IPE300	HE180	طبقه ۸
IPE330	HE200	طبقه ۷
IPE360	HE240	طبقه ۶
IPE360	HE260	طبقه ۵
IPE400	HE300	طبقه ۴
IPE400	HE300	طبقه ۳
IPE450	HE320	طبقه ۲
IPE450	HE400	طبقه ۱

جدول ۵. ثابت فنر برای خاک

حالت	سختی فنر	مدول برشی	ميرايي
Vertical	$\frac{4G.r_0}{1}$	0.58	0.095
	1-0		
Horizontal	$8G.r_0$	0.85	0.27
	$1-\upsilon$		
Rocking	$8G.r_{0}^{3}$	0.3	0.24
	$\frac{1}{3(1-\upsilon)}$	$\frac{1+3(1-v)m}{1+2}$	
		$8r_{\theta}^{5}\rho$	

Table 5. Spring constant value for soil

در این رابطه V برابر با مقدار برش پایه سازه بدون میراگر و ضریب V برابر با ضریب کاهش طیف طراحی براثر افزایش میرایی است. Bv+1 برابر با ضریب کاهش طیف طراحی براثر افزایش میرایی است. میرایی طیف آیین نامه برابر با ۵٪ در نظر گرفته شده است، بنابراین در حالت بدون میراگر برابر با یک بوده و با اضافه نمودن میراگر (افزایش میرایی) در سیستم مقادیری معادل ۱/۵ تا ۱/۹ اختصاص داده شده است. برای طراحی سازه های دارای میراگر از روابط فصل ۱۸ آیین نامه IO-7 ASCE استفاده شده است [۶] به همین دلیل سطح مقطع اجزای تشکیل دهنده حالت C بر اساس ۲۵٪ نیروی برشی تحلیل و طراحی شده است.

۲- ۲- مدلسازی در نرمافزار اینسیس

با توجه به خروجی مقاطع از نرمافزار ایتبس و واردکردن اطلاعات مقاطع در نرمافزار اپنسیس و تعیین جرم، نقطه و شماره گذاری المان غیرخطی تیر و ستون صورت گرفته است. برای مدل سازی تیرها و ستونها از المان تیر-ستون غیرخطی[،] و مدل رفتاری مصالح Steel01 استفاده شده است. شیب ناحیه ی غیرخطی، ۳ درصد لحاظ شده است. با توجه به این که اتصالات تیر-ستون گیردار است، اثر این اتصالات در مدل سازی قابها لحاظ گردیده است. برای مدل سازی اتصالات گیردار در انتهای تمامی تیرها و ستونها گرههای فنر دورانی دوخطی MotSpring2D دو گره واقع در محل اتصال تیر به ستون که دارای مختصات یکسانی می باشند، به یکدیگر متصل شدهاند. مصالح مورداستفاده برای اتصالات از نوع مصالح چرخهای می باشد. همچنین برای مقاطع فایبر برای مقاطع موجود در سازهها تعریف شده است. همچنین برای

1 nonlinearBeamColumn

انجام تحلیل دینامیکی افزایشی^۲ با اختصاص مقادیر g ۰,۱ g ۲ برای هر شتابنگاشت، تحلیلها برای چهار حالت سازههای بدون در نظر گرفتن اندرکنش خاک و سازه (A) ، با در نظر گرفتن اندرکنش (B) با میراگر بدون در نظر گرفتن اندرکنش (C) و با میراگر با در نظر گرفتن اندرکنش خاک و سازه (D) انجامشده است. برای طراحی میراگر پال از مصالح غیرخطی بوکون استفاده گردیده و مدلسازی سیستم خاک و فونداسیون در حالت خطی و غیرخطی توسط مدل وینکلر (BNWF) صورت پذیرفته است. برای مدلسازی خاک اطراف سازه از مدلهای مخروطی استفاده شده است. در این تحقیق درجات آزادی Vertical و Iorizontal و Rocking که دارای اثر بیشتری در پاسخ سازه هستند موردبررسی قرارگرفته است. اثر خاک در آن درجه آزادی است. مقادیر سختی و ثابت میرایی این فنر و میراگرها در جدول ۵ آورده شده است.

$$C = \frac{r}{V_s} k. \gamma_0 \tag{7}$$

$$m = \left(\frac{r}{V_s}\right)^2 k \cdot \gamma_0 \tag{(7)}$$

$$G = \rho . V_s^2 \tag{(f)}$$

² Incremental dynamic analysis

جدول ۶. نسبت Drift بين طبقه براى هر حالت خرابى طبق HAZUS

Table 6. Drift ratio between floors for each failuremode according to HAZUS							
Туре	Slight	Moderate	Extensive	Complete			
S1L	•/••۶	•/• ١٢	٠/•٣	•/• ٨			
S1M	•/••۴	•/••٨	•/••٢	•/•۵۳۳			
S1H	•/••٣	• / • • ۶	۰/۰۱۵	•/•۴			

چگالی خاک که در این تحقیق برابر ۲۰۰۰ نیوتن بر مترمکعب در hoنظر گرفتهشده است.

سرعت برشی خاک میباشد که برای خاک نوع ۳ برابر ۲۷۵ متر بر $V_{
m s}$ ثانیه در نظر گرفتهشده است

برای تحقیق برای μ_0 ثابت نفوذپذیری و u ضریب پواسون که در این تحقیق برای ماسه ۲/۲ در نظر گرفته شده است.

میرایی فنر، k سختی فنر، G مدول برشی خاک C

یس از به دست آوردن پارامترهای G, m, C از روابط (۲)، (۳) و (۴) جهت مدلسازی در اپنسیس ابتدا گرههای متصل به پی را توسط المان تیر الاستیک با سختی زیاد به یکدیگر متصل شده و سپس برای مدلسازی فنرها و میراگرها به ترتیب از مواد تکمحوری الاستیک و مدل وینکلر استفادهشده این فنرها و میراگرها را در وسط پی توسط المان با طول صفر به المان تير الاستيک متصل شده است. معيار شدت خسارت يک کميت اسکالر مثبت است که پاسخ مدل سازهای را به علت بارگذاری لرزهای بیان می کند. به عبارتی دیگر معیار شدت خسارت، کمیتی قابل مشاهده است که از خروجی آنالیز دینامیکی غیرخطی استخراج و نتیجه می شود. در این مطالعه بهمنظور بررسی هرچه بهتر پاسخ سازهای، از حداکثر نسبت تغییر مکان نسبی بین طبقهای، بهعنوان معیار شدت خرابی در سازهها و مطابق با دستورالعمل HAZUS MH-MR4 استفاده شده است. طبق دستورالعمل -HA ZUS برای ساختمانهای فولادی دارای سیستم قاب خمشی با طبقات کم و متوسط، ۴ حالت خرابی بر اساس نسبت جابجایی بین طبقه در نظر گرفته شده است که به ترتیب حالت خرابی جزئی، حالت خرابی متوسط، حالت خرابی گسترده و حالت خرابی کلی یا کامل می باشد. مقادیر عددی مربوط به هر حالت خرابی در جدول ۶ ارائهشده است.

مقدار تغییر مکان جانبی نسبی طبقات^۲ بهدست آمده برای هر مدل تحت

هریک از رکوردهای زلزله، با مقادیر ارائهشده در جدول ۶ مقایسه شده سپس رسیدن یا فرا گذشت هر مدل در هر مقدار حداکثر شتاب زمین^۳ به هریک از این حالات خرابی بررسی شده است.

۲– ۲– ۱– صحت سنجی مدلسازی

بهمنظور صحتسنجی مدلهای این سه سازه، زمان تناوب مربوط به سه مورد اول بهدست آمده از تحلیل مدها در نرمافزار اپنسیس با زمانهای تناوب ارائهشده در مرجع [۱۷] مقایسه شده و نتایج مربوط به هر سه سازه در جدول ۲ گردآوری شده است و پس ازآن به مقایسه دریفت و برش پایه پرداخته شده است.

همان طور که از نتایج بهدست آمده در جدول ۷ مشاهده می شود، تمامی درصدهای اختلاف میان زمان های تناوب سازه های مدل شده در اپنسیس و زمان های تناوب ارائه شده در مرجع [۱۷] کم تر از ۴ درصد است لذا می توان نتیجه گرفت که مدل سازی سازه های ذکر شده در این مقاله با آنچه در این مرجع وجود دارد، تطابق خوبی دارد و می توان ادامه بررسی ها را بر روی آن ها انجام داد.

۲- ۳- مشخصات شتابنگاشتها

انتخاب رکورد زلزله باید به گونهای صورت گیرد که نتایج تحلیلها شامل همه حالات رفتاری سازه در محدودههای الاستیک، پلاستیک و خرابی کامل باشد. همچنین باید نوع خاک برای رکوردهای انتخاب شده یکسان باشد تا رکوردها از مشابهت خوبی با یکدیگر برخوردار باشند؛ بنابراین در این پژوهش به بررسی یک روش مناسب جهت انتخاب زلزلههایی متناسب با شدتهای مختلف لرزهای مطابق با آئیننامه پرداخته شد، این روش در ارزیابی ساختمان بر اساس سطح عملکرد و انجام آزمایشهای تجربی بسیار مؤثر میباشد. مراحل انتخاب رکورد شامل: انتخاب یک دسته رکورد متناسب با خاک

¹ zero Length Element

² Drift

³ Peak Ground Acceleration (PGA)

جدول ۷. مقایسه زمان تناوب سه مد اول سازههای مدل شده در اپنسیس با مرجع [۱۷]

سازه ۲۰ طبقه	سازه ۹ طبقه	سازه ۳ طبقه		زمان تناوب
٣/٧۶۴	T/TFV	١/• ١٧	مدل اپنسیس	
$\gamma/\lambda\gamma$	۲/۲۶	۱/• ۱	مرجع [۱۷]	مد اول (sec)
١/٧٢	• /٣ ١	• <i>\F</i> 9	اختلاف (٪)	
١/٣١	۰/۸۵۴	•/٣٣٧	مدل اپنسیس	
١/٣٢٨	• / \\Y	• /٣٢٧	مرجع [۱۷]	مد دوم (sec)
١/٣۵۵	۰ /۸۲۶	٣/•۶	اختلاف (٪)	
• /YYY	٠/۴۹١	•/\ ٩ ٧	مدل اپنسیس	
٠/٧۶٩	• / ۴ ۸۸	٠/١٩١	مرجع [۱۷]	مد سوم (sec)
1/•4	·/۶۱۵	٣/١۴	اختلاف (٪)	

Table 7. Comparing the periodicity time of the first three modes of the structures modeled in the appendix with the reference

جدول ۸. مشخصات رکوردهای حوزه نزدیک

Table 8. Details of near-field records

شماره	زلزله	ایستگاه	تاريخ وقوع	بزرگا (M)	فاصله کانونی(Km)	پريود غالب ((Sec
١	Chi-Chi, Taiwan	TCU120	١٩٩٩	٧/۶٢	٩/٩۶	۴/٨
۲	Darfield, New Zealand	Lincoln School	۲۰۱۰	٧	$\Delta/\Upsilon A$	٧/٠
٣	Imperial Valley-06	El Centro Array #4	١٩٧٩	۶/۵۳	۴/۹	۵/۹
۴	Kobe, Japan	CEOR Station	۱۹۹۵	۶/۹	٣/٣١	1/48
۵	Morgan Hill	Gilroy Array #6	1926	۶/۱۹	۳/۴۵	٣/44
۶	Northridge-01	Pacoima Dam	1994	<i>۶</i> /۶٩	٣/١۶	• / ۲۶

منطقه و شدت مناسب، مدلسازی غیرخطی سازه موردمطالعه، انجام تحلیل دینامیکی افزایشی (IDA)، دستهبندی نتایج، انتخاب رکوردهای بحرانی موردنظر با توجه به نزدیکی آنها با حدود نتایج تحلیل دینامیکی افزایش درشدت زلزله طرح (DBE) و بیشینه زلزله محتمل (MPE) میباشد. در این تحقیق از ۷ شتابنگاشت حوزه نزدیک دارای پالس با مشخصات جدول ۸ استفادهشده است.

حالت:A سازههای ساده بدون میراگر که اندرکنش خاک و سازه در آنها در نظر گرفته نشده است.

نوع رکوردها افزایش میرایی در سازههای کوتاه مرتبه تأثیری دربرش پایه

جدول ۹. برش پایه مدل ۳ طبقه

Table 9. 3-story base shear force

رکورد	حالت A	حالت C(۵٪)	حالت C(۱۰٪)	حالت C(۱۵٪)	حالت B	حالت D(۵٪)	حالت D(۱۰٪)	حالت D(۱۵٪)
Zealand	18016	V9,187	۸۴۳۰۹	۸۵۳۵۳	118.10	VV744	V9774	A108V
Kobe-japan	۵۵۲۷۲	۵۵۸۵۶	0171YW	212411	۵۱۸۸۲۵	499777	۵۰۸۸۰۷	۵۲۰۶۵۳
Morgan-Hill	81.012	١٨٢٢۵٣	1778.8	174178	۵۱۸۳۵۳	189212	12201	1740

جدول ۱۰. برش پایه مدل ۵ طبقه

Table 10. 5-story base shear force

رکورد	حالت A	حالت C(۵٪)	حالت C(۱۰.٪)	حالت C(۱۵٪)	حالت B	حالت D(۵٪)	حالت D(۱۰٪)	حالت D(۱۵٪)
Zealand	٩٨٨۵٠	69722	80787	51420	111105	۶۸۲۷۹	۶۱۰۷۲	۵۶۳۹۲
Kobe-japan	547715	317492	300129	***	538985	514105	32.12	347901
Morgan-Hill	696474	42.191	477779	4.10.1	698742	429272	****	419818

جدول ۱۱. برش پایه مدل ۸ طبقه

Table 11. 8-story base shear force

رکورد	حالت A	حالت C(۵٪)	حالت C(۱۰٪)	حالت C(۱۵٪)	حالت B	حالت D(۵٪)	حالت D(۱۰٪)	حالت D(۱۵٪)
Zealand	٨۴٢۵۴	۵۲۸۳۲	۷۱۲۰۹	۵۲۲۵۳	110.10	51766	۵۲۲۲۴	१८४१४
Kobe-japan	۵۸۳۵۱۶	22708	۲۰۳۱۷۳	46.618	۵۷۸۸۲۵	5 I 9VVT	22777	417807
Morgan-Hill	812487	۳۳۲۲۵۳	6178.8	515159	۵۹۸۳۵۳	619515	42201	012.40

نداشته ولى در سازههاي بلندمرتبه با افزايش ميرايي برش پايه كاهش داشته است.

٣- نتايج و تفسير أنها

در این بخش نتایج و خروجی حاصل از تحلیل ۳ مدل دوبعدی قاب خمشی فولادی ۳، ۵ و ۸ طبقه بهصورت منحنیهای IDA بهدستآمده است که خلاصه منحنیهای IDA بهصورت صدکهای ۱۶٪، ۵۰٪ و ۸۴٪ و منحنیهای شکنندگی ارائهشده است. خلاصه منحنیها ابتدا در پژوهش کرنل و وامواتسیکوس [۱۸] و از آن برای مقایسه دسته منحنیهای مختلف

با یکدیگر و ارزیابی احتمالاتی سازهها استفاده شده است. مقدار آماری صدک ۵۰٪ بیانگر میانه ی دادهها و میانه مقادیر شتاب طیفی می باشد و جهت مقایسه دسته منحنی های IDA غالباً از این مفهوم استفاده می گردد[۰۹, ۲۰].

۳- ۱- قاب ۳ طبقه

منحنی IDA قاب ۳ طبقه تحت ۷ زوج شتابنگاشت حوزه نزدیک در شکلهای ۱ و ۲ نشان دادهشده است.

شکل ۱. منحنی IDA حالت A و حالت ۲ طبقه

Fig. 1. IDA curve mode A and mode C- 3 floors

شکل ۳. خلاصه منحنی IDA حالت A و حالت C طبقه

Fig. 3. Summary of the IDA curve of mode A and mode C of 3 floors

شکل ۴. خلاصه منحنی IDA حالت B و حالت T طبقه

خسارت، دریفت بین طبقات میباشد، در جدولهای ۱۳ الی ۱۵ با توجه به صدک ها، سطح خرابی برای هر حالت در شتاب طیفی نشان دادهشده است. جدولهای ۱۲ الی ۱۴ نشان میدهد که: حالت C نسبت به حالت A، حالت D و حالت B در شتاب طیفی بالاتری به سطح خرابی میرسد. این موضوع بیانگر عملکرد میراگر در کاهش دریفت بین طبقات بهعنوان یکی از معیارهای پیشربینی خسارت میباشد و همچنین اثر اندرکنش خاک و سازه بهمنظور مقایسه راحت تر منحنیهای IDA، این منحنیها برای صدک های ۱۶٪، ۵۰٪ و ۸۴٪ خلاصه شده است

شیب ناحیه خطی، معرف سختی سازه است. این شیب در سازه باحالتهای A,B نسبت به حالتهای دیگر کمتر نشاندهنده رفتار نرمتر سازه میباشد و در سازه باحالت C در شتاب بالاتری وارد ناحیه فروریزش میشود که نشاندهنده عملکرد بهتری نسبت به حالات دیگر میباشد. معیار

جدول ۱۲. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۱۳٪ برای قاب ۳ طبقه

Table 12. The amount of spectral acceleration according to the damage criterion is 16% for a 3-story frame

رکورد	حالت A	حالت C(۵٪)	حالت C(۱۰٪)	حالت C(۱۵٪)	حالت B	حالت D (۵٪)	حالت D(۱۰٪)	حالت D(۱۵٪)
Zealand	٨۴٢۵۴	۵۲۸۳۲	۷۱۲۰۹	۵۲۲۵۳	110.10	51744	۵۲۲۲۴	82998
Kobe-japan	۵۸۳۵۱۶	22708	۲۰۳۱۷۳	46.614	۵۷۸۸۲۵	719777	****	417807
Morgan-Hill	812472	۳۳۲۲۵۳	۵۱۲۶۰۶	515159	۵۹۸۳۵۳	۵۱۹۲۱۲	42201	012.40

جدول ۱۳. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ٪ ۵۰ برای قاب ۳ طبقه

Table 13. The amount of spectral acceleration according to the damage criterion in the 50% percentilefor the 3-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط (g)	خرابی کم(g)	مدل	
۱/۸۵	٠ /٧٣	• /٣ •	•/\ \	حالت A	
۱/۵۱	• /87	•/٢٣	•/\ \	حالت B	
۲/۱۹	١/•۵	• /٣۶	•/\٩	حالت C	
١/٧٦	• /۶٩	• /٢۵	•/\٢	حالت D	

جدول ۱۴. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۸۴٪ برای قاب ۳ طبقه

Table 14. The rate of spectral acceleration according to the damage criterion is 84% for the 3-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط (g)	خرابی کم (g)	مدل
1/41	• /87	•/٢۵	•/١٣	حالت A
١/٢٨	+ /۵۳	• / T I	•/\•	حالت B
١/٨٠	• / Y ۶	• /٣•	•/1۴	حالت C
١/٣۵	• /8٣	•/7۴	•/\)	حالت D

حالات خرابی کم و متوسط، شیب منحنی ابتدا زیاد است و سپس کاهش یافته است. برای حالت خرابی گسترده منحنیها تقریباً با شیب یکنواخت در حال تغییر هستند و در حالت خرابی کلی نیز تغییرات شیب بسیار کم است. با توجه به ضریب مقیاس شتابنگاشتهای حوزه نزدیک برای سازه سهطبقه، شکنندگی در شتاب طیفی ۱/۲۸۴ برای خاک نوع سه رخ میدهد. نتایج نشان میدهد وجود اندرکنش خاک و سازه اثر قابل توجهی در افزایش احتمال

برافزایش دریفت بین طبقات و رسیدن به سطح خرابی در شتاب طیفی کمتر را نشان میدهد. منحنی شکنندگی قاب ۳ طبقه تحت ۷ زوج شتابنگاشت حوزه نزدیک در شکلهای ۵ و ۶ نشان دادهشده است.

منحنی شکنندگی نشان میدهد که احتمال شکست سازه در حالت خرابی کم در مقادیر Sa کمتر رخ میدهد و به ترتیب، حالات خرابی متوسط، گسترده و کلی در مقادیر بالاتر Sa اتفاق میافتد. در تمام منحنیها، برای

شکل ۵. منحنی شکنندگی حالت A و حالت C طبقه

Fig. 5. Fragility curve of state A and state C- 3 floors

شکل ۶. منحنی شکنندگی حالت B و حالت T طبقه

شکل ۷. منحنی IDA حالت A و حالت C ۵ طبقه

Fig. 7. IDA curve mode A and mode C- 5 floors

خرابی سازه دارد. همچنین نشان میدهد وجود میراگر در دو حالت C,D باعث کاهش احتمال خرابی می گردد.

۳– ۲– قاب ۵ طبقه

منحنی IDA قاب ۵ طبقه تحت ۷ زوج شتابنگاشت حوزه نزدیک در شکلهای ۷ و ۸ نشان دادهشده است.

منحنیهای IDA برای صدک های ۱۶٪، ۵۰٪ و ۸۴٪ ترسیم شده است. به دلیل وجود میراگر و مستهلک شدن انرژی، مقدار دریفت بین طبقات کاهش داشته است. همچنین با در نظر گرفتن اثر (SSI) به دلیل کاهش سختی خاک و جذب انرژی، زمان تناوب افزایش یافته با توجه به سختی سازه میزان دریفت بین طبقات افزایش یافته است لذا در شتاب طیفی کمتر به

شكل A. منحنى IDA حالت B و حالت D ۵ طبقه

Fig. 8. IDA curve of mode B and mode D -5 floors

سطح خرابی در همه یمدل ها رسیده است. با افزایش تعداد طبقات، سطح خرابی در شتاب طیفی کمتری رخداده و احتمال خرابی افزایشیافته است. با در نظر گرفتن (SSI)احتمال خرابی برای سازهها به واقعیت نزدیکتر شده است.

به حالتهای دیگر کمتر است و در حالت قاب D در شتاب بالاتری وارد ناحیه فروریزش می شود که عملکرد بهتری می باشد. با توجه به صدک ها، سطح خرابی برای هر قاب در شتاب طیفی در جدولهای ۱۵ تا ۱۷ نشان دادهشده است.

نتایج جدول های ۱۵ الی ۱۷ نشان میدهد که حالت C نسبت مدل های

همان گونه که مشاهده می شود، شیب ناحیه خطی در حالت B,D نسبت

شکل ۹. خلاصه منحنی IDA حالت A و حالت C طبقه

Fig. 9. Summary of the IDA curve of mode A and mode C of 5 floors

شكل ١٠. خلاصه منحنى IDA حالت B و حالت D ۵ طبقه

خرابی کم در مقادیر Sa کمتر رخ میدهد و حالات خرابی متوسط، گسترده

دیگر در شتاب طیفی بالاتری به سطح خرابی می سد که بیانگر عملکرد نشان داده شده است. میراگر در کاهش دریفت بین طبقات بهعنوان معیار خسارت میباشد و منحنی شکنندگی نشان میدهد که احتمال شکست سازه در حالت همچنین اثر اندرکنش خاک و سازه برافزایش دریفت بین طبقات و رسیدن به سطح خرابی در شتاب طیفی کمتر را نشان میدهد. منحنی شکنندگی 🦳 و کلی در مقادیر بالاتر Sa اتفاق میافتد. در تمام منحنیها، برای حالات قاب ۵ طبقه تحت ۷ زوج شتابنگاشت حوزه نزدیک در شکلهای ۱۱ و ۱۲ 🧼 خرابی کم و متوسط، شیب منحنی ابتدا زیاد است و سپس کاهشیافته است.

جدول ۱۵. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۱۶٪ برای قاب ۵ طبقه

Table 15. The amount of spectral acceleration according to the damage criterion is 16% for the 5-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط (g)	خرابی کم(g)	مدل
۱/۵۸	• / ۵ N	٠/١٩	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت A
۱/۴۸	•/۴۴	• / \ A	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت B
1/84	•/۵٣	• / Y 1	•/\\	حالت C
۱/۴۱	•/&•	• / ٢ •	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت D

جدول ۱۶. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۵۰٪ برای قاب ۵ طبقه

Table 16. The amount of spectral acceleration according to the damage criteria is 50% for the 5-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط (g)	خرابی کم(g)	مدل
١/٣٠	۰/۳۵	•/18	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت A
1/1 •	• /٣٨	• / \ \	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت B
1/41	• /٣٣	• / \ \	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت C
1/1¥	•/44	•/\٨	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت D

جدول ۱۷. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۸٤٪ برای قاب ٥ طبقه

Table 17. The amount of spectral acceleration according to the damage criterion is 84% for the 5-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط(g)	خرابی کم(g)	مدل
٠/٩۴	• / ٣ •	•/17	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت A
•// ١	• /٣٣	٠ / ١ ٣	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت B
١/١٩	• /٣١	•/17	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت C
١/١١	•/٣۵	•/١٣	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت D

شکل ۱۱. منحنی شکنندگی حالت A و حالت C طبقه

Fig. 11. Fragility curve of state A and state C- 5 floors

شکل ۱۲. منحنی شکنندگی حالت B و حالت D ۵ طبقه

برای حالت خرابی گسترده، منحنی ها تقریباً با شیب یکنواخت در حال تغییر ۲۰ – ۳ – قاب ۸ طبقه هستند و در حالت خرابی کلی نیز تغییرات شیب بسیار کم است. با توجه به منحنی IDA قاب ۸ طبقه تحت ۷ زوج شتابنگاشت حوزه نزدیک در ضریب مقیاس شتاب نگاشت های حوزه نزدیک برای سازه ۵ طبقه، شکنندگی شکل های ۱۳ و ۱۴ نشان داده شده است. در شتاب طیفی ۱/۲۶۶ برای خاک نوع سه رخ میدهد.

بهمنظور مقایسه بهتر منحنیهای IDA، این منحنیها را برای صدک

شکل ۱۳. منحنی IDA حالت A و حالت C طبقه

Fig. 13. IDA curve mode A and mode C- 8 floors

شکل ۱۴. منحنی IDA حالت B و حالت D ۸ طبقه

شکل ۱۵. خلاصه منحنی IDA حالت A و حالت ۸ طبقه

شکل ۱۶. خلاصه منحنی IDA حالت B و حالت A D طبقه

های ۱۶٪، ۵۰٪ و ۸۴٪ خلاصه شده است.

شیب ناحیه خطی معرف سختی سازه میباشد. همان گونه که مشاهده 🦳 برای هر قاب در شتاب طیفی نشان دادهشده است. می شود شیب ناحیه خطی در حالت D،B نسبت به حالتهای دیگر کمتر نتایج جدول های ۱۸ الی ۲۰ نشان می دهد که حالت C نسبت مدل های

دیگر میباشد. در جدولهای ۱۸ الی ۲۰ با توجه به صدک، سطح خرابی

است که رفتار نرمتری را نشان میدهد و در حالت D در شتاب بالاتری وارد دیگر در شتاب طیفی بالاتری به سطح خرابی میرسد که بیانگر عملکرد ناحیه فروریزش می شود که نشان دهنده عملکرد بهتری نسبت به حالات میراگر در کاهش دریفت بین طبقات است، همچنین اثر اندرکنش خاک

جدول ۱۸. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۱۶٪ برای قاب ۸ طبقه

Table 18. The amount of spectral acceleration according to the damage criteria is 16% for the 8-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط(g)	خرابی کم(g)	مدل
۰ /۷۳	+ /YY	•/11	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت A
• /٧۴	• /T ۵	•/) •	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت B
٠/٩۵	• /٣٣	•/17	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت C
• / \ \%	• /YX	•/17	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت D

جدول ۱۹. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۵۰٪ برای قاب ۸ طبقه

Table 19. The amount of spectral acceleration according to the damage criteria is 50% for the 8-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط(g)	خرابی کم(g)	مدل
• /۵۵	•/77	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت A
· /۵۲	•/١٩	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت B
• /Y •	• / ۲ ۳	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت C
• /۶۵	•/\Y	•/\٢	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت D

جدول ۲۰. میزان شتاب طیفی برحسب معیار خسارت ۸٤٪ برای قاب ۸ طبقه

Table 20. The amount of spectral acceleration according to the damage criterion is 84% for the 8-story frame

خرابی کامل(g)	خرابی گسترده(g)	خرابی متوسط (g)	خرابی کم(g)	مدل
۰ /۳۷	•/17	به ۱/۱۰ نمیرسد	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت A
• / ۴۶	•/14	به ۱/۱۰ نمیرسد	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت B
٠ /٣٣	•/17	به ۱/۱۰ نمیرسد	به ۱/۱۰ نمیرسد	حالت C
• / ۴۲	•/1۴	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	به ۱۰/۱۰ نمیرسد	حالت D

شکل ۱۷. منحنی شکنندگی حالت A و حالت C طبقه

Fig. 17. Fragility curve of state A and state C- 8 floors

شکل ۱۸. منحنی شکنندگی حالت B و حالت ۸ D طبقه

Fig. 18. Fragility curve of state B and state D- 8 floors

خرابی کم در مقادیر Sa کمتر رخ میدهد و به ترتیب حالات خرابی متوسط، گسترده و کلی در مقادیر بالاتر Sa اتفاق میافتد. در تمام منحنیها، برای حالات خرابی کم و متوسط شیب منحنی ابتدا زیاد است و سپس کاهشیافته است. برای حالت خرابی گسترده منحنیها تقریباً با شیب یکنواخت در حال

و سازه برافزایش دریفت بین طبقات و رسیدن به سطح خرابی در شتاب طیفی کمتر را نشان میدهد. منحنی شکنندگی قاب ۸ طبقه تحت ۷ زوج شتابنگاشت حوزه نزدیک در شکلهای ۱۷ و ۱۸ نشان دادهشده است. منحنی شکنندگی نشان میدهد که احتمال شکست سازه در حالت

تغییر هستند و در حالت خرابی کلی نیز تغییرات شیب بسیار کم است. با توجه به ضریب مقیاس شتابنگاشتهای حوزه نزدیک برای سازه ۸ طبقه، شکنندگی در شتاب طیفی ۱/۲۷۶ برای خاک نوع سه رخ میدهد.

۴- نتیجهگیری

در این پژوهش سازههای فولادی ۳، ۵ و ۸ طبقه جهت ارزیابی شکنندگی قابهای فولادی مجهز به میراگر اصطکاکی پال تحت زلزله پالس دار حوزه نزدیک موردبررسی قرارگرفتهاند. در چهار حالت سازههای قاب خمشی بدون در نظر گرفتن اندرکنش (A)، با در نظر گرفتن اندرکنش (B)، با استفاده از میراگر (C) و در حالت استفاده از میراگر با در نظر گرفتن اندرکنش خاک و سازه (D) تحت ۷ شتابنگاشت حوزه نزدیک در نرمافزار پانسیس تحلیل دینامیکی افزایشی انجامشده است. جهت رسم منحنی ایسبی طبقات، بهعنوان معیار شدت خسارت در نظر گرفتهشده و جهت رسم منحنی شکنندگی از دستورالعمل HAZUS بر اساس نسبت تغییر مکان نسبی طبقات در ۴ حالت خرابی، جزئی (Slight)، متوسط (Moderate) کسترده (Complete) و کلی یا کامل (Complete) استفاده است.

همچنین ارزیابی عملکرد میراگرها در سازههایی با تعداد طبقات ۳،۵ و ۸ نشان داد که: حالت B در سازههای کوتاه مرتبه طبقات جابهجایی طبقات تقريباً ثابت مانده و هيچ تفاوتي نسبت به حالت A نداشته است؛ اما استفاده از میراگرها باعث کاهش جابجایی طبقات شده است از طرفی در سازههایی باحالت D جابجایی طبقات نسبتاً کاهشیافته است. همچنین الگوی کاهش جابجایی در رکوردهای مختلف، متفاوت بوده است که این موضوع به دلیل متفاوت بودن محتوای فرکانسی رکوردها میباشد. با افزایش تعداد طبقات، مقدار تأثیر گذاری اثرات میراگر تقریباً ثابت بوده است؛ اما در سازههای با تعداد طبقات بیشتر دارای حالت B باعث افزایش جابجایی طبقات شده؛ که میزان افزایش بستگی به نوع رکوردها نیز دارد. افزایش میرایی در سازههای کوتاه مرتبه تأثیر چندانی در جابجایی طبقات نداشته ولی در سازههای بلندمرتبه با افزایش میرایی جابجایی طبقات کاهش یافته است. نتایج حاصل از تحلیلهای دینامیکی غیرخطی نشان میدهد که استفاده از میراگر تأثیری در مقدار برش پایه سازهها نداشته اما در سازههای با تعداد طبقات بیشتر، مقدار برش پایه نیز افزایش یافته است. در سازههایی باحالت D، برش یایه کاهش یافته است. لازم به ذکر است که مقدار برش پایه در رکوردهای مختلف متفاوت بوده و این الگوی تغییر تقریبا ثابت بوده است. افزایش میرایی در سازههای کوتاه

مرتبه تأثیر چندانی دربرش پایه طبقات نداشته ولی در سازههای بلندمرتبه با افزایش میرایی برش پایه طبقات کاهشیافته است.

تتایج بهدست آمده از تحلیل دینامیکی افزایشی نشان داد که حالت C نسبت به مدلهای دیگر، در شتاب طیفی بالاتری به سطح خرابی می رسد که بیانگر عملکرد میراگر در کاهش دریفت بین طبقات است. همچنین اثر اندرکنش خاک و سازه برافزایش دریفت بین طبقات و رسیدن به سطح خرابی در شتاب طیفی کمتر در همه ی مدلها بارز بوده است. با افزایش تعداد طبقات، سطح خرابی در شتاب طیفی کمتری رخ می دهد. با بررسی منحنی شکنندگی در همه مدلها با افزایش (۵۰٬ T1) Sa شکنندگی افزایش یافته است و برای مقادیر پایین تر (۵۰٬ T1) Sa شکنندگی افزایش یافته رسیدن از یک حالت خرابی، بیشتر از مقادیر بالاتر (۵۰٬ T1) Sa می باشد. در همه مدلها احتمال خرابی کم در مقادیر (۵۰٬ T1) Sa کمتر رخ می دهد و به ترتیب حالات خرابی متوسط، گسترده و کلی در مقادیر بالاتر (۵۰٬ Sa را تر می دهد و به ترتیب حالات خرابی متوسط، گسترده و کلی در مقادیر بالاتر (۵۰٬ Sa

A برای سازههای ۳ طبقه با شتابنگاشت حوزه نزدیک برای حالت A نسبت به حالت B، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب نسبت به حالت C احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۳/۲۷ به حالت C، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۳/۲۷، ۱۰/۸۸ به حالت C، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۲۲/۷۰، ۱۰/۸۸ مرادی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۶۰/۹۱، ۱۳/۵۳، ۱۳/۳۱ و ۶۲/۴۱ درصد کاهشیافته است. حالت B نسبت به حالت C، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۶۲/۸۱، ۲۰/۸۲ ۲۰/۸۲ درصد کاهشیافته است. حالت A نسبت به حالت C

A برای سازههای ۵ طبقه با شتابنگاشت حوزه نزدیک برای حالت A نسبت به حالت B، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب نسبت به حالت C نسبت به حالت C نسبت به حالت C نسبت به حالت C، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۱/۴۵، ۱/۴۵ مرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۵/۱۶ مراب مراب کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۵/۱۸ به مراب مراب کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۵/۱۸ به مراب کم مراب کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۵/۱۸ مراب کم مراب مراب کم مراب کم مراب کم مراب کم مراب کم مراب کم مراب مراب کم م

برای سازههای ۸ طبقه با شتابنگاشت حوزه نزدیک برای حالت A

Structure with Pall Damper under Blast Loading, Amirkabir Journal of Civil Engineering, 52(10) (2020) 2415-2434. (In Persian)

- [9] F. Rafie, H. Hamidi, J. Vaseghi Amiri, Determining the Optimal Slip Load Pattern of Pall Friction Dampers considering Soil-Structure interaction, Amirkabir Journal of Civil Engineering, 54(2) (2022) 793-808. (In Persian)
- [10] M. Li, X. Lu, X. Lu, L. Ye, Influence of soil–structure interaction on seismic collapse resistance of super-tall buildings, Journal of Rock Mechanics and Geotechnical Engineering, 6(5) (2014) 477-485.
- [11] J. Vaseghi, S. Navaei, B. Navayinia, F. Roshantabari, A parametric assessment of friction damper in eccentric braced frame, International Journal of Civil Environmental Engineering, 3(10) (2009) 361-365. (In Persian)
- [12] G. Abdollahzadeh, S. Shabani, The effect of viscoelastic damper on reducing seismic responses of steel frame structures, Asian Journal of Civil Engeering, 18 (2017) 945-960.
- [13] M. Arbabi, H. Tahghighi, Influence of nonlinear SSI on the seismic response of low-to-mid-rise steel moment resisting frame buildings, Journal of Structural and Construction Engineering, 7(Special Issue 3) (2020) 35-52. (In Persian)
- [14] M. Moradi, H. Tavakoli, G. Abdollahzadeh, Probabilistic assessment of failure time in steel frame subjected to fire load under progressive collapses scenario, Engineering failure analysis, 102 (2019) 136-147.
- [15] J.L. Ingargiola, C.P. Jones, R.C. Quinn, ASCE 24: Improving the performance of buildings and structures in flood hazard areas, in: Advances in Hurricane Engineering: Learning from Our Past, 2013, pp. 53-66.
- [16] C. Neighbors, E. Cochran, Y. Caras, G. Noriega, Sensitivity analysis of FEMA HAZUS earthquake model: case study from King County, Washington, Natural Hazards Review, 14(2) (2013) 134-146.
- [17] Y. Ohtori, R. Christenson, B. Spencer Jr, S. Dyke, Benchmark control problems for seismically excited

نسبت به حالت B ، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۸/۳۵، ۱/۵۸، ۴/۶۳ و ۸/۳۱ درصد کاهشیافته است. حالت C نسبت به حالت D، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۱/۴۴، ۱۳/۸۵، ۲/۶۸ و ۲۲/۵۶ درصد کاهشیافته است. حالت C نسبت به حالت ۸، احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۳/۶۲، ۱۳/۸۵، ۲۶/۶۶ و ۱۰/۶۴ درصد کاهشیافته است. حالت B نسبت به حالت C احتمال خرابی کم، متوسط، گسترده و کامل به ترتیب ۲/۵۵، ۲/۶۷،

منابع

- G.A. MacRae, D.V. Morrow, C.W. Roeder, Near-fault ground motion effects on simple structures, Journal of Structural Engineering, 127(9) (2001) 996-1004.
- [2] P. Tothong, C. Cornell, Structural performance assessment under near-source pulse-like ground motions using advanced ground motion intensity measures, Earthquake Engineering Structural Dynamics, 37(7) (2008) 1013-1037.
- [3] B. Alavi, H. Krawinkler, Behavior of moment-resisting frame structures subjected to near-fault ground motions, Earthquake engineering & structural dynamics, 33(6) (2004) 687-706.
- [4] J.F. Hall, T.H. Heaton, M.W. Halling, D. Wald, Nearsource ground motion and its effects on flexible buildings, Earthquake spectra, 11(4) (1995) 569-605.
- [5] C. Champion, A. Liel, The effect of near-fault directivity on building seismic collapse risk, Earthquake Engineering Structural Dynamics, 41(10) (2012) 1391-1409.
- [6] A. Özuygur, E. Noroozinejad Farsangi, Influence of pulse-like near-fault ground motions on the base-isolated buildings with LRB devices, Practice Periodical on Structural Design construction, 26(4) (2021) 04021027.
- [7] F. Sardari, M. Dehkordi, M. Eghbali, D. Samadian, Practical seismic retrofit strategy based on reliability and resiliency analysis for typical existing steel school buildings in Iran, International Journal of Disaster Risk Reduction, 51 (2020) 101890.
- [8] M. Moradi, H. Tavakoli, Energy Balance on Steel

on parallel computers, Network for earthquake engineering simulations, (2008).

[20] C.A. Goulet, T. Kishida, T.D. Ancheta, C.H. Cramer, R.B. Darragh, W.J. Silva, Y.M. Hashash, J. Harmon, G.A. Parker, J.P. Stewart, PEER NGA-east database, Earthquake Spectra, 37(1 suppl) (2021) 1331-1353. nonlinear buildings, Journal of engineering mechanics, 130(4) (2004) 366-385.

- [18] D. Vamvatsikos, C.A. Cornell, Incremental dynamic analysis, Earthquake engineering structural dynamics, 31(3) (2002) 491-514.
- [19] F. McKenna, G. Fenves, Using the OpenSees interpreter

چگونه به این مقاله ارجاع دهیم M. Mohammadizadeh, M. Bostani, E. Farkat, N. Mohammadizadeh, Soil-Structure Interaction Effect on seismic response of Low- and mid-rise steel moment frames equipped with Pall friction damper, Amirkabir J. Civil Eng., 55(7) (2023) 1337-1362.

DOI: 10.22060/ceej.2023.20880.7559

بی موجعه محمد ا